

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XIV. De Causâ poſsessionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

*circasinem. vers. sed quid fortius. Rot. de-
cis. 528. num. 7. apud Farinac. p. 2. recent.*
ubi quod causa qualibet etiam bestialis
& temeraria excusat à fructuum restitu-
tione. [Sic causam fatuam & injustam
excusare etiam in crimine falsi scripse-
runt Butrig. in l. plagii. lat. 2. col. 1. vers.
& ideo dicit. & Dyn. col. 2. vers. redeo ergo
ad questionem. C. de plagiar. ubi ponit ex-
emplum in vendente rem duobus juxta l.
qui duobus 21. ff. ad L. Corn. de falsi. Bald. in
l. 2. §. quod observari 2. C. de juram. cal.
Maril. in l. 1. §. praterea 1. num. 13. ff. ad L.
Corn. de Sicar. Sylvan. consil. 53. n. 2. lib. 2.
Clar. in pract. §. fin. quæst. 60. sub vers. &
generaliter. Menoch. de recup. poss. remed.
5. num. 53. & consil. 98. n. 34. lib. 1. Honded.
consil. 105. num. 29. Cacheran. consil. 68.
n. 7.]

XXIII.

CAUSATIVE multa sunt, quæ di-
recto non conceduntur, ut latè prosequi-
tur Card. Tusch. d. tom. 1. lit. C. conclus. 161.
per totam.

XXIV.

CAUSA qualibet excusat à dolo. (v.
supra axiom. 20.) l. igitur 12. §. 1. ff. de liber.
causa. l. 2. ff. de plagiar. l. 1. §. fin. ff. de abig.
Menoch. de inter. remed. recuper. 5. num.
51. cum seqq. & cons. 28. à num. 16. cons. 31. à
num. 8. & 32. Hippol. cons. 2. num. 14. &
cons. 51. num. 28. & cons. 62. num. 3. & cons.
77. num. 21. & cons. 124. num. 13. & consil.
128. n. 31. Bonacof. p. 1. verb. causa qualibet.
pag. 22. Surd. decis. 89. num. 22. Farinac. in
praxi crimin. p. 1. quæst. 16. n. 64. Perez. ad l.
3. titul. 6. libr. 8. ordin. p. 191. Aloyf. Ricc. in
decis. Curie Archiepisc. Neapol. p. 1. decis. 137.
n. 1. & p. 2. decis. 17. n. 12. & decis. 167. num.
4. & à pena, l. igitur 12. §. potest 2. ff. de li-
ber. causa. Clar. §. fin. quæst. 60. num. 21. Hip-
pol. cons. 11. n. 10. & in l. 1. C. de Sicar. num.
25. Gutier. pract. lib. 1. quæst. 81. num. 3. cum
seqq. Stephan. Gratian. discept. forens. c.
17. num. 10. & cap. 102. num. 32. Gam. Lusit.
decis. 292. num. 11. & decis. 268. n. 1. Flores
de Mena var. quæst. 21. n. 28. Aloyf. Ricc.
p. 2. decis. 167. n. 4. Gonzal. ad reg. 8. Can-
cell. gloss. 56. num. 133. Melch. Phœbos Lusit.
decis. 167. n. 4. p. 2. [Etiam si sit injusta &
fatuus, l. igitur 12. §. 3. ff. de liberal. caus. gloss.
in l. 1. in fin. ff. si quis jus dicenti non ob-
temp. Menoch. de recup. poss. remed. 5. num.
49. Wel. cons. 33. n. 6. Goedd. inter Consil.
Marpurg. cons. 28. n. 191. vol. 2. Vult. inter
Consil. Marp. cons. 21. vol. 3. num. 96. modo
sit colorata. ff. l. 4. §. 1. de liberat. l. sed et si
25. §. scire. ff. de pet. hered. Dec. cons. 37. col.
4. Jalon. ad l. qui jurasse. n. 5. ff. de jureju-

rand. Pinell. ad l. 2. p. 2. c. 3. n. 18. in fin. C.
de rescind. vend. Goedd. inter Consil. Marp.
vol. 3. cons. 33. n. 375. etiam in feudis, uti
placet Borcholt. c. 8. de feud. num. 23. Diff.
Gothofred. Anton. disp. 8. tb. 6. B. hinc in-
justam causam excusare à dolo etiam præ-
sumpto voluit, Gabr. post Chascen. quem
allegat lib. 7. conclus. 8. n. 83. Honded. cons.
35. num. 59. quanquam si agatur in pecu-
niario interesse partis causa injusta, non
excuset. Hond. consil. 30. num. 60. & facit
quod voluit Bertazol. in cons. 365. num. 1. &
seqq. junct. num. 11. in fin. lib. 1. dum pluri-
bus probavit ad condemnationem da-
minorum & interesse non exigi dolum,
sed sufficere culpam, à qua quidem culpa
causa fatua & injusta non excusabit Me-
noch. de recup. poss. remed. 5. num. 62. & de
retin. poss. rem. num. 6. Gabr. 7. concl. 8. n.
77. idem si actus sit vel à jure naturali vel
à civili notoriè prohibitus. Salicet. in l.
Senatusconsulto. 3. n. 3. C. de his qui sibi ad-
scrib. Alciat. de presumpt. reg. 3. pres. 30.
num. 60. Et in terminis ruptæ pacis. Vul-
pell. consil. 88. num. 5. & consil. 36. num. 10.
Moron. de fid. Treug. & pace. q. 114. n. 1. &
7. Farin. 1. cons. 31. n. 13. Caterum de veri-
tate istius canonis accuratè disputatur in
Achate sub tit. de dolo. cons. Armamenta-
rium Justinianum pag. 223. & seqq.

CAP. XIII.

De Causâ debendi.

Quoties obligatio causam debendi non con-
tinet, toties est vitiosa. l. generaliter 13. C. de non
num. pecun. & cap. si cautio. 14. X. de fid. Instrum.
Ratio: quia omisâ causâ promissio censetur
ex errore facta, & sic nulla est ob defectum natu-
ralis consensus l. 15. ff. de Jurisd. Gail. L. 2. obs.
13. n. 10.

Non igitur valet: debeo seu promitto tibi mil-
le. Econtra valet: debeo tibi mille ex emto. Cons.
l. cum de indebito 25. ff. de probat.

Amplia: ut etiam procedat, licet non sit meri-
toria causa, sed sufficit liberalis.

Limita (1.) nisi Creditor causam probaverit.
d. l. 25. §. fin. (2.) nisi appareat animus donan-
di. cons. Brunnem. ad d. l. 13. C. de non num. pe-
cun. Ut etiam interdum præsumatur, scil. in piis
causis, v. g. fateor me debere Ecclesiæ 1000. vid.
Brunnem. ad Wesenb. Tit. ff. de fid. Instrum.
quæst. 7.

CAP. XIV.

De Causâ possessionis.

Quicumque causam suæ possessionis ab alio
habet, ille eandem mutare nequit l. 3. §. 19. ff. de
acquir. posses.

Ratio: ne alloquin contingat verum Domi-
num sine culpâ rei suæ possessione defraudari.

Hinc igitur Colonus, Depositarius, Commodatarius non potest rem ipsi traditam ullo titulo usucapere. *conf. Brunnem. ad L. 2. C. de præscr. 30. ann.*

Limita, ut procedat, nisi extrinsecus accesserit factum, ex quo possessio sit immutata.

CAP. XV.

De Causæ cognitione.

Axioma I.

Quicquid ex causa fieri debet, id causæ cognitione opus habet. *l. in causæ verb. cognita causa. ff. de minor. Wefenb. consil. 7. n. 7.* Siquidem causæ cognitio à jure naturæ procedit, ut ait Bald. *in l. judex. C. commin. & epist. cum Lex naturæ suadeat sine causa alterius jus tollendum non esse, l. 2. ff. de his qui sunt sui jur. c. sine culpa 24. de Reg. Jur. in 6. quo pertinet quod Apostolus Paulus 1. Timoth. 5. admonet iudices, ne aliquid faciant sine præjudicio, h. e. sine causæ cognitione & diligenti examinatione.* Versatur enim cognitio in audiendo partes & considerando jura ipsorum, ut ait Socin. *jun. conf. 32. num. 26. vol. 1. Cephal. conf. 89. num. 3. vol. 1.* Eaque ita demum fiunt, si partes citantur, eorum jura audiuntur, ordo iudicii servatur, statuuntur termini, & hinc inde deducuntur exceptiones & replicationes; ut summam hac est complexus Menoch. *conf. 629. num. 11. vol. 7. & 1. arb. jud. 19.* Et in specie quod in causæ cognitione desideretur ante omnia citatio partium, tradit Gozard. *conf. 2. num. 15. & conf. 92. n. 3.* Hinc est ut iudex sine causæ cognitione procedens non censeatur iudex esse, sed privatus, ac proinde ei obediendum non sit, Felin. *in c. Ecclesia S. Maria col. 12. de conscrip. Hyppol. de Marfil. in sua præf. §. successive. num. 3.* dicens, quod iudex non observans juris ordinem vel debitam consuetudinem redigatur ad instar privati, nec juvetur ratione officii, cum in illud deliquerit contra naturam ipsius officii; quam ob causam casus dicitur insolitus & inopinatus, si ordine iudiciario non servato procedatur. *Natta conf. 45. num. 22. vol. 3. quo accedit, quod voluit Bald. in l. Ictus fustium 22. in fin. ff. de his qui not. insam. Iudicem, qui extra ordinem procedit, dici procedere de facto.* Unde Bald. *in c. 1. §. injuria seu furtum. & ibid. Afflict. num. 10. de pac. ten. 2. f. 52.* Quod cognoscere juris ordine non servato, sit jus alterius auferre. Ex quo decretum interpositum sine causæ cognitione nullum esse concludunt Bart. & Salicet. *in l. 1. C. si adversi donat. vid. Vult. inter Consil. Marpurg. conf. 21. num. 121. vol. 3.*

II.

Causa cognita dicitur ubi princeps decretum interponit. *l. cum hi. §. vult igitur ff. de Transf. Dec. conf. 403.* quod procedit, si a principio, secus si ex postfacto. *ibid. n. 41.*

CAP. XVI.

De Causæ continentia.

Axioma I.

Causa ibi finienda, ubi agi est cepta, ubi acce-

ptum 30. ff. de judic. nec potest causa semel delata ad iudicem, qui partibus boni viri fungitur. Bart. *in l. societatem. §. arbitrorum. num. 4. ff. pro soc. per l. continuus 137. §. cum ita 2. de Verb. Obl. l. vir bonus 18. judic. solv. gloss. in cap. potuit, in verb. tutori. extr. de locat. ad arbitros revocari. l. Et si 16. §. fin. cum. ll. segg. de recept. arbitr. Wefenb. conf. 66. num. 17. p. 2. quod procedit etiam si partes haberent diversos iudices, vel quoties ad diversas jurisdictiones pertinet. Specul. tit. de act. seu petit. §. super petitionibus. num. 15. & de compet. judic. addit. §. 1. num. 35. fac. l. omnes §. C. arbitr. tut. l. cognitio §. si plures. ff. de liberal. caus. nedum in civilibus l. nulli 10. C. de judic. verum etiam in criminalibus, l. qui de crimine 9. C. de accusat. Farin. 1. conf. 85. num. 154. Myns. 1. obs. 97. Gail. 1. obs. 32. imò & in feudatibus, Bald. c. 1. num. 13. de contr. feud. ap. par. term. 2. f. 16. Wefenb. conf. 41. num. 46. Gilman. 4. vol. 28. num. 8. & 9.*

Ratione enim connexitatis & conjunctionis causæ ac dispendii incommunitatis & perplexitatis evitandæ ad eundem iudicem iri debet, adeo ut qui cognoscit de uno, possit & reliquum cognoscere, nec opponi possit regulariter exceptio incompetentiæ, Bald. *in l. cum Papinianus. C. de sentent. Felin. in cap. præterea vers. nota quod uno concessio, de offic. del. g. dummodo iudex sit capax cognitionis incidentis quæstionis. cap. lator §. qui sit legitimi.* Hinc denegari debet ei audientia, qui causæ continentiam dividit, Costal. *ad l. 1. ff. de quibus reb. ad eund. jud. & iudicis arbitrio puniendum relinquit, Menoch. 2. arb. quæst. 371.*

Hoc tamen limita, 1. si tempore divisionis nihil fuit oppositum. Felin. *cap. ult. n. 8. de judic. Menoch. d. cas. num. 20. 2. quando actor & reus essent diversi fori, Cravett. conf. 258. num. 7. Franc. de March. quæst. 77. num. 4. p. 1. 3. quando reus conventus esset contumax, Jafon. in d. l. nulli. n. 6. vers. 3. 4. quando iudex non haberet jurisdictionem super totâ lite, tunc ex necessitate oportet dividere, & alterum adire, Menoch. d. cas. num. 23. 5. si iuramentum intervenisset in promissione, tunc uterque tam Ecclesiasticus & Laicus adiri poterit, Jafon. d. num. 6. 6. si procederetur in Executivis, Menoch. d. cas. 371. num. 25.*

II.

CAUSÆ continentia dividi non debet, *l. nulli 10. C. de judic. cap. fin. de rescript. Bart. in l. eum quem temere 79. in fine principii. ff. de iudiciis. & in l. à Drvo Pio 15. §. 1. num. 2. ff. de re judic. Boër. decif. 69. num. 24. & 25. Lap. alleg. 79. In Dei nomine. num. 7. Menoch. de arbitr. casu 371. num. 2. cum seq. & conf. 130. n. 1. Alex. conf. 65. In causa. num. 11. lib. 7. Cardin. Tusch. d. tom. 1. lit. C. conclus. 159. & tom. 2. conclus. 976. ubi limitat in causis dividuis, Mendez à Castro in praxi Lusit. lib. 3. c. 3. num. 13. Alex. Trentacinq. var. resolut. lib. 4. tit. de judic. resolut. 3. à num. 1. Bernard. Gravæ. ad præf. Camera*